

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:		Helyben:	
Egy evre . . . 10 kor. — fill.		Egy evre . . . 16 kor. — fill.	
Fél evre . . . 5 " " "		Fél evre . . . 8 " " "	
Negyed evre . . . 2 " " "	50	Negyed evre . . . 4 " " "	
Egy óra . . . 1 " " "		Egy óra . . . 1 " " "	70
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többzet megjelölt hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szor 4 fillér.

Bakonyi Samu beszéde

(a honvédelemügyi tárcza tárgyalásánál.)

Már megemlékeztünk arról a nagyhatású beszédéről, melyet dr. Bakonyi Samu, a debreczeni II-ik választókerület független Kossuth-párti képviselője mondott a honvédelemügyi tárcza tárgyalásánál és költségvetése ellen. Ezt az érdekes és hazafias beszédet a Debreczen mai számában hiteles szövege szerint közöljük és az »Egyetértés« melátó soraival vezetjük be, mely ezt írja, hogy a vitát »Bakonyi Samunak igazán nagyszabású beszéde vezette be. Ebből a szónoklatból kifáradt a hortobágyi róna izzó fajszeretete, a debreczeni polgár büszke magyar önérzete. Ez már forradalmi beszéd volt, amelyről sokat fognak beszélni Debreczen városában«, és amely nagyhatású beszéd így hangzik:

Bakonyi Samu: T. képviselőház! Az igen t. honvédelmi miniszter ur tegnapi válszában elismeréssel nyilatkozott a hortobágyi »pásztorlegényekről«, kiknek hazafiságot, a nemzeti aspirációkhoz és a nemzeti önérzethez való ragaszkodásat dicsérettel emelte ki. Hogy bebizonyítsam az igen t. honvédelmi miniszter urnak, hogy én is ismerem a szubordinációt, az ő kommandórája ime megjelentem, (Tetszés a szélsőbaloldalon.) talán annál nagyobb bátorsággal, mert biztonságban érzem magam itt, a magyar törvényhozás termében a felel, hogy ha az ő felszólítására azt mondom: jelen, nem fognak érte becsukni, (Tetszés a szélsőbaloldalon.) mint a hogy becsukták azt a debreczeni hortobágyi »pásztorlegényt«, a mikor az ellenőrzési szemlén az ő édes magyar anyanyelvén felelt a hozzá intézett hívó szóra. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Meg kellett jelennem a t. honvédelmi miniszter ur invokációjára, hiszen engem részben éppen annak a hortobágyi szabad népek bizalma küldött ide a magyar törvényhozásba. (Élénk éjzenes a szélsőbaloldalon.)

A hortobágyi pásztorlegény karikással jár ugyan a pusztán, de én azt most ott hon hagytam. Azonban ha nem rokoko stílusban fogok is itt a régi pásztorjátékok mintájára szerepelni a t. honvédelmi miniszter ur kedvtelésére, mégis remélem elfogja nézni kegyesen, hogy ha a bírálatnak erősebb hangja szól belőlem. Nem az ő személyének szól az sem részemről, sem ezen párt részéről, hanem úgy vagyunk meggyőződve, hogy ha valamelyik tárczánál a nemzeti kegyesség kiöntésének, fájdalom, helye van, akkor helye van annak épen ennél a tárczánál. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Éz igen t. miniszter ur az ő aldozt humorával, azzal a kedélyességgel, a mely

vele született, a melyet azonban hosszas katonai szolgálata alatt bőséges alkalmá volt elsajátítani, azokban a katonai körökben is, amelyek felháborodásukat rendesen a magyar emberrel szemben is, hogyha ninese-nek a katonai szolgálat keretében megelégedve annak viselkedésével, azzal szokták kifejezni, hogy: Da hört sich die Gemüthlichkeit auf. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Én is azt mondom, t. képviselőház, hogy ennél a kérdésnél, ennek a tárgyalásánál bármilyen jól mulat a ház az igen t. honvédelmi miniszter ur pompás humorán, meg kell szünni a kedélyeskedésnek, mert a bennünk felgyülemlett keserűségnek, a mely minket elfog mostani felszólalásunkban, igazán most kell hangot adni. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Az igen t. honvédelmi miniszter ur nem találja eléggé változatosnak és ennelfogva, gondolom, eléggé szórakoztatónak ennek a pártnak a honvédelmi tárcza tárgyalásánál követt magatartását, hiszen úgy nyilatkozik — hogy az ellenzék mindig azt mondja, hogy ugyanazon állapotok vannak. Fájdalom, egyetérték vele, hogy ugyanazon állapotok vannak ma is, azokat látjuk, a miket minden alkalommal bírálatunk tárgyává tettünk.

Azt mondja a t. honvédelmi miniszter ur, élesen bírálván ezt a magatartást és nagy súlyt adva kifogásának, hogy ez makacs kisebbség.

Hat, t. képviselőház, igenis, ez makacs kisebbség. És ez a kisebbség nem fog felhagyni most elfoglalt magatartásával mindaddig, a míg makacssága gyümölesit meg nem termi, a míg ki nem vívja azon ezélokot, a melyekre ez a párt felesküdött, a melyekért való küzdelem mellett ez a párt választói előtt helyt állott és a mely küzdelemben helyt fog állni itt is, akár tetszik az igen t. honvédelmi miniszter urnak, akár nem. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A makacsságot abban látja az igen t. honvédelmi miniszter ur hogy mit is akar tulajdonképen a függetlenségi és 48-as part? minek folytan azt a fogas kérdést intézte hozzánk, hogy azt akarjuk talán, hogy a honvédség és a hadsereg szelleme farkasszemet nézzen egymással?

T. képviselőház, és t. miniszter ur. Tn ebben bizonyos mértékben beismerést látok. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Annak a sajnálatos, és minket mély fájdalommal eltöltő állapotnak a beismerését látom én ebben, hogy az igen t. honvédelmi miniszter ur szerint is van ellentét a hadsereg szelleme között és azon szellem között, a melyet mi, mint a nemzet aspirációit, itt a törvényhozás termében folyton hangoztatunk. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nem én és nem ez a párt tehet tehát arról, hogy az a két szellem egymással farkasszemet néz. Nézett az már egymással farkasszemet t. honvédelmi miniszter ur, válságos időkbén, a melyeknek felidézését mi nem kívánjuk és az igen t. honvédelmi miniszter ur tudja, hogy melyiknek a tekintete győzte le a masikat. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

De hát milyen szellemet akarunk mi tulajdonképen a honvédségnél? Majd annak a rajzában, hogy milyennek látjuk mi a mai szellemet, megismerheti az igen t. honvédelmi miniszter ur, hogy milyennek akarjuk mi azt a szellemet.

Azt a kijelentést hallotta az ország, még pedig a legilletékesebb helyről, nem is olyan nagyon régen, hogy nyugodt lehet a nemzet, hiszen a hadsereg szelleme nem lehet más, mint a legfőbb hadur szelleme. Bizonyos mértékig megnyugtató lehet ez, különösen a könnyen megnyugvó kedélyekre. Azonban bár bizonyos kicsinyléssel emlékezett meg az igen t. honvédelmi miniszter ur tegnapi beszédeben holmi régiebb törvényekről én mégis emlékeztetem az igen t. honvédelmi miniszter urat, hogy ugyanazok, — okkal-móddal, úgy hogy, talán eljön még az ideje annak is, hogy ennek a történetét itt a törvényhozás termében közelebbről megvilágítsuk — a kik megalkották az 1723: I. és II. t. cikket, a kik a mai közösségnek az alapját a t. többség nézete szerint megvetették, azok azt mondták ki az 1723: II. t. cikkben . . .

Bizony Ákos: Holmi régi törvény!

Bakonyi Samu: . . . ebben a „holmi régi törvény“ ben, amelybe beiktatták azt az emberi és isteni örök törvényt, amely hangzik a következőképpen (olvassa): „Reges pariter, et Principes, aequali aliorum hominum mortalitatis sorti subjectos esse“. T. honvédelmi miniszter ur talán megéri! (Egy hang a szélsőbaloldalon: Dehogy!) Azt mondják az 1723: II. t. cz. megalkotói, hogy garanciákról kell gondoskodni a nemzet számára, mert a királyok és fejedelmek a többi ember halandóságának alá van vetve. (Ugy van! a szélsőbaloldalon!) Ha tehát megnyugtató lehet is az a legfelsőbb helyen elhangzott kijelentés, hogy a hadsereg szellemének ugyanannak kell lenni, mint a legfőbb hadurénak, mégis kérdem az igen t. honvédelmi miniszter urtól, hogy vajjon ez a megnyugvása, ez az erzése, neki és a t. többségnek mennyi időre szól? Hiszen ennek az örök emberi és isteni törvénynek határai vannak az egyesekre nézve és — fájdalom — az a határ nem tavolodik, hanem ahhoz mind közelebb jutunk. Ki tudja azt megmondani, hogy a legközelebbi jövődő méhe miféle válságokat rejthet magában erre a nemzetre és vajjon ha más lesz a legfőbb hadur, az a szellem ugyanaz marad-e, amelylyel a t. többség is meg van ez idő szerint elégedve? (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

Ki tudhatná, hogy milyen lesz az a szellem, mikor ma megelégedés mellett is minduntalan olyan megszegyenítő és elszomorító tényekre bukkanunk, amelyekre méltán törhetett ki ezekről a padokról a felháborodásnak az a kifejezése, hogy szegény és gyalázat, a melyet az igen t. honvédelmi miniszter ur tegnapielőtt oly zokon vett? Hiszen, hogy mindárt az igen t. honvédelmi miniszter ur szeretetreméltó egyénisége mellett maradjak, tegnap a közjogi keptelenségeknek, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) a

legnagyobb államjogi abszurdumoknak egész sorozatát tárta fel előttünk, mint a saját nézetet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Az önök nézete szerint!

Bakonyi Samu: Hogy többet ne mondjak, egyszerűen oda sorolt, koordinált benünket a lengyel, a német, a szloven és a eseh nemzetiségekhez. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezt a koordinációt én nem tekinthetem egyébbnek, mint a magyar nemzet szubordinációjának.

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Ohó!

Bakonyi Samu: Boesánajot kérek, megmondom miért. A t. honvédelmi miniszter ur ugyanis kifejezést adott ezen felfogásának és én azt nem tekinthetem egyébbnek, mint a magyar nemzet szubordinációjának ama legfőbb parancs alá, a melyet a t. honvédelmi miniszter ur az összm monarchia érdeke gyanánt jelöl meg, (Ugy van a szélsőbaloldalon) a midőn nem beszél rólunk másképp, mint úgy, hogy „a monarchia és abban Magyarország.” (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az imént jelzett előzmények után ez a kollárium, azt hiszem, joggal elmondhatom, nem egyébb, mint közjogi visszaélés azzal a helyzettel, hogy ez a mi szempontunkból törvénytelen megjelölés már beleesuszott a törvényeinkbe is, a t. tulajdonképpen ellenzékének lanyhasága és nem habozom kijelenteni, az egész törvényhozás gondatlan eljárása és a közjogi szoros terminusokhoz való ragaszkodás hiánya, fogyatékosága miatt. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hogy ne törne ki lelkünkben az elkezéréds és a felháborodás, t. képviselőház, a mikor látjuk a tisztiképző iskolák tanrendjét, az ott használt iskolakönyveket, különösen pedig történelem tanításának menetét. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) melyből fájdalommal azt kell felsmerünk, hogy bár általánosan el van ismerve az, hogy a véderő felkészítésére semmi sem hathat oly erővel, mint a nemzet hőseinek, azok érdemeinek megismerése, azoknak követendő példa gyanánt való odaállítása. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nem is tagadja senki!

Bakonyi Samu: Ha nem tagadja senki, akkor kérdem az igen t. honvédelmi miniszter urtól, tanítják-e ott és milyen mértékben Rakóczy Ferencnek a történetét, a ki immár közel kétszáz asztendeje jajdult fel akként, — és ez ott el minden magyar ember szívében — hogy: recrudescunt antiqua regni Hungariae vulnera. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon!) Ezek a sebek, t. miniszter ur és t. képviselőház, fájdalom, nem hegedtek be még ma sem, hiszen minduntalan történik az iránt gondoskodás, hogy a hegedésnek induló sebeket szentségtörő kezek felszaggassák. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Azt kérdem továbbá, tanítják-e ott Kossuth Lajos történetét a magyar nemzet méltóságát, önértétét és jövődő biztonságát megillető mértékben? Tanítják-e az önvédelmi, a 48-49, szabadságharc történetét? S vajont ha már ezek a nemzeti hősök ki vannak vetve az osztrák katonai vezetésnek kegyeletéből kérdem, hogy a magyar tisztiképző intézetekben is domináló szellem tanítja-e legalább annak a két, kis méretűre taksált nemzeti hősnak, Bethlennek és Boeskyának azt a történetét, a mely azt bizonyítja, hogy ezek Ausztriának hatalma ellen, Ausztria olynomó törekvései ellen, az osztrák eszázarság ellen is kibontották a szabadság lobogóját?

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Emlékszobrot is emeltünk nekik!

Bakonyi Samu: En azt hiszem, hogy az igen t. honvédelmi miniszter ur igaz-

ságszeretete, őszintesége ezekre a kérdésekre igennel nem felelhet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De bezzeg meg kell arról szomorúan győződve lennünk, hogy a Kriegsgeschichte, a melyet lefordítanak a Ludovika-akadémia és egyéb tisztiképző intézetek részére, bőségesen foglalkozik a Vater Radetzkyval, a kinek jelszava, hogy: „in deinem Lager ist Oesterrich“ Igenis annak táborában vannak önök, annak a táborból jövő parancsnak engedelmeskednek itt a magyar honvédség kebelében is és az onnan jövő meghagyások hatása alatt türik meg ezeket az allagotokat, a melyeket mi másnak, mint a honvédség, nemzeti aspirációnk ezen magva elnemzetietlentésének nem nevezhetünk. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nézzünk csak futólag végig a honvédség tisztikarának fejlődésén, a mint abban az egyes nemzedékek egymást felváltják. (Halljuk! Halljuk! Az első dolog az volt, — és ezt nem tagadhatja az igen t. honvédelmi miniszter ur sem — hogy a honvédség tisztikarából okkal-móddal, de ezeltudatosan írtották ki egymásután a 48-49-iki honvédség tisztjeit. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Tudok esetet, t. képviselőház, a mikor nem is 1848-49-ből a mai honvédséghez átjött tisztre vonatkozólag volt nyilvánvaló az, hogy görbe szemmel nézik, és addig szekiroztak, a míg onnan távozni volt kénytelen: hanem olyan jeles felsőbb tisztre vonatkozólag is állott ez, a kinek más büne nem volt, mint az, hogy ama dicső idők egyik legdicsőbb hőseivel közeli rokonsági viszonyban állott. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) a kire vonatkozólag tehát a „gutgesinntség“ tekintetében alapos kértelyek merültek fel a katonai kormányzat kebelében. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A 48-asok kiirtása után következett a másik dolog: azoknak a honvédtiszteknek lassanki it való eltávolítása, akik a honvédség kebelében nőttek fel és emelkedtek magasabb rangfokozatra. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) Széll Kálmán miniszterelnök tagadól ag int.) Ha kétsé be méltóztatik vonni, adatokkal szolgálhatok az igen t. miniszterelnök urnak. Neveket én itt nem említek, (Halljuk! Halljuk! a szélsőbalon), csak egy tenyre akarok rámutatni. (Halljuk! Halljuk!)

Nagy faradsággal allítottam össze a „Rendeleti Közlöny“-nek és a névkönyveknek több évfolyamából azt az eredményt, a mely szerint a magasabb katonai parancsnokságokban mindinkább ritkult a honvédség kebelében felnövekedett tisztetek száma. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Mielőtt erre térnék át, egy másik, igen fontos körülményre akarok rámutatni. Hét honvédkerületi parancsnokság van és ezek közül hármát nem magyar ember, hanem horvát ember tölt be. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Igaz ugyan az is, t. ház, hogy magyar állampolgárok ezek is, de azt csak elfogja ismerni mindenki, hogy ezzel a ténynyel szemben bizonyos aggodalmak a multból igenis ránk háramolhattak; hogy azok az aggodalmak teljesen eloszlatva nincsenek, és hogy nagyon sok szomorú körülmény mutat arra, hogy ezek az aggodalmak igenis alaposak. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon!) A 7 honvédkerületi parancsnokság közül egy Zágrábban van; az horvát s azt hiszem, teljesen megelégedhetnék a t. honvédelmi miniszter ur azzal, hogyha csak annak parancsnoka volna horvát. (Ugy van! a szélsőbalon.) De ime, ma már, ha jól tudom, a szegedi és kolozsvári honvédkerületek élére is horvát altábornagyok állítottak. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Én, t. ház, ezt teljes megnyugvással nem fogadhatom. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.)

Mozgás jobbfelől.) Am méltóztassék megczáfolni. Igen örülnék rajta, ha megczáfolná az igen t. honv. miniszter ur azt a további tapasztalatomat is hogy a 18 dandárparancsnokság közül talán csak 3 vagy 4 helyet tölt be a honvédség kebelében felnövekedett tabornok vagy ezredes. A 38 ezredparancsnokság között pedig legfeljebb 5-6 olyan ezredparancsnok van, aki a honvédség kebelében emelkedett magasra.

Molnár Jenő: Ezt tessék megczáfolni.
Bakonyi Samu: a közös hadseregből való áthelyezések okozták ezt, t. ház. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ha ez az áthelyezés csak annyit jelentene, hogy ez azért történik, mivel — a mi nem áll, de ez esetben indokul szolgálhatna — a honvédség tisztikarában kevesebb az előléptetésre alkalmas törzstiszt: akkor, t. ház, azt legalább ebből a szempontból indokoltnak tekinthetők.

Kubik Béla: Akkor sem szabad!

Bakonyi Samu: De, t. ház, még kiemethetnem ezt, hogyha azok az áthelyezett tisztelt magasabb parancsnok urak nem hoznak egyuttal magukkal a mi honvédségünk kebelébe annak a közös, helyesebben osztrák hadseregnek a szellemet, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon) és ha nem tapasztalnék ezeknek működése nyomán azt, a mit legfőbb serelmeként tekint ez a part, hogy az önálló magyar hadsereg magvanak óhajtott honvédség lassankint nemcsak taktikailag, hanem szellemben is kiegészítő, beolvadó részévé válik a közös hadseregnek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Madarász József: Azt akarják!

Bakonyi Samu: De, hogy milyenek ezek az áthelyezések, annak illusztrálására legyen szabad egyetlenegy adatot felhoznom. (Halljuk! Halljuk!) Nem nevezem meg a dandárt, mert hiszen nem akarok személyeket éríteni, és a dandár megnevezéséből mindjárt a személy is kitalálható volna, de tudok rá esetet, hogy egyik dandárparancsnokságba áthelyezett egy 40 éven felül a közös hadseregben szolgált ezredes, csak azért, hogy ott a közös szellemben szerzett érdemeinek jutalmazásául a honvédségnél tábornokká lehessen és aztan, mikor ezt elérte, nyomban az áthelyezése után, 44 évi szolgálat után nyugdíjba helyeztetett, úgy, hogy ennek a nyugdíjnak a terhet viseli természetesen a t. honvédelmi miniszter ur tárczája.

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: A hadügyminiszter fizeti!

Bakonyi Samu: A honvédelmi miniszter ur tárczájához tartozik. Azt hiszem, hogy senki sem vonhatja joggal kétségbe ezen állítást, hogy az ilyen természetű eljárás, az ilyen áthelyezés nem használ a honvédségnek, sem nemzeti, sem katonai szempontból. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De hiszen nem is mutatkozik ez a törekvés, ha az igazat meg akarjuk mondani, a t. honvédelmi miniszter ur tegnap itt felolvasta, — megmondom nyíltan, nem restellem, fájdalom, hogy meg kell mondanom, — a szívünk szerint, lelkünk mélyéből gyűlölt Gotterhaltenak a szövegét, a melynek felolvasása után igazán szomorú kedélyességgel adott a honvédelmi miniszter ur kifejezést a feletti csodálkozásának, hogy mi ezen megbotránkozunk. Talán azt kívánná tőlünk, hogy lelkesedjünk rajta? Azt mondja a t. miniszter ur, (Halljuk! Halljuk!) hogy mi megbotránkozni való ezen a szövegen. Nem a szöveget nézzük mi, t. honvédelmi miniszter ur, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) még csak a dallamot sem, a melyet egyéb érzéseink miatt, muzsikális gyönyörűséggel nem élvezhetünk minden zenei szépsége mellett, hanem feléled a mi lelkünkben mindannyi-

szor, mikor ezt az átkozott nótát halljuk, az a sok kőserű emlék, a mely hozzáfűződik. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Recrudescunt vulnere, t. miniszter ur! (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

Madarász József: . . . Gentis Hungaricae! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Bakonyi Samu: Fülünkben cseng az a nóta és magunkelött látjuk azt az időt, mikor Magyarország első felelős miniszterelnökét a vesztőhelyre kísérték. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Mozgás.) Nem a szöveg, nem a dallam, hanem az ahoz kötött emlékek azok, a melyek minket keserűséggel töltenek el, azok az emlékek, a melyekről Turgenyev valamelyik szép prózai költeményében írja, hogy azok vizsziatérnek és sziven szurnak, t. miniszter ur. (Tetszés a szélsőbaloldalon.) De hát lássuk ezen szellemet, ha úgy tetszik, egy pillanatra nem nemzeti hanem szoroson katonai szempontból. Én, a t. miniszter ur., a kezembe veszek most egy könyvet, a mely attól a szerzőtől van, a ki bizonyára a t. honvédelmi miniszter ur szerint is ennek a véderőnek legnagyobb katonai írója, legnagyobb harcászati tekintélye: Waldstätten táborszernagy könyve ez. Ez a nagy katonai tekintély (Halljuk! Halljuk!) azok közé az elemek közé, a mely elemek táplálják a hadseregbe vetett bizalomnak szilárdságát, a melyek biztosítékul szolgálnak az iránt, hogy a hadsereg meg fogja a maga feladatának a háboruban felelni, felveszi az erkölcsi és nemzeti elemet is; el van tehát ismerve az egyik legnagyobb katonai tekintély által, ha a hadtörténelem egymásra halmozódott sok százados példája nem is bizonyítaná azt, hogy igenis, egyik legfontosabb harcászati elemként figyelembe vendő ez az erkölcsi és nemzeti érzés. Hogy jassa a t. honvédelmi miniszter ur, hogy a Hortobágy téjéknél is akadnak pásztorlegények, a kik németül tudnak, bátor vagyok figyelmébe ajánlani, hogy Waldstätten szerint a kívánt eredményt különösen: „durch das Aufgebot der höchsten und edelsten Gefühle des Menschen“ lehet elérni. Azt mondja tovább Waldstätten, hogy a védelemben különösen fel kell kelteni a katonák lelkeben a legideálisabb javak értéke iránti érzelmet, azt kell táplálni. Azt mondja, hogy az embernek minden erkölcsi tulajdonságait fel kell ébreszteni és ápolni.

Nem folytatom tovább, t. ház, csak azt kerdezem a t. miniszterelnök úrtól . . . (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: A honvédelmi miniszter úrtól.) Igen, a honvédelmi miniszter úrtól, de a miniszterelnök úrtól is megkerdezhetném bátran, hiszen ő is abban a szellemben vezeti az ország kormányzását. Azt kerdezem a honvédelmi miniszter úrtól, hogy vajjon az embernek, különösen a katonának, mik lehetnek a legmagasabbabb, a legszentebb érzelmei, mik lehetnek a katonának legideálisabb javai és legértékesebb erkölcsi tulajdonságai? Sokféle feleletet ad at a t. miniszter ur erre; de én csak egyet tudok: a hazaszeretetet. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A hazaszeretetet még csak annyira sem kozmopolita fogalom, mint azt tegnap — a miniszter ur a monarchiára vonatkoztatva. A mi hazaszeretetünk csak magyar hazaszeretet lehet. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De ez a magyar hazaszeretet csak ama dicső történeti példák nyomán táplálkozik, azokból nyerhet erőt, a mely történeti példák nagyon is másodrendű dolgok az igen t. miniszter ur tisztviselési fogalmai között. Ezt az állapotot tehát nem tekinthetem egyébként, mint azou sötét szellem egyik rajzának, a mely rajznak sötétsége megmutatja a honvédelmi miniszter urnak visszajáról, hogy melyik tehát

az a szellem, a melyet mi kívánunk a magyar honvédségnek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Azt méltóztatik mondani, hogy mi ellenzékeskedünk. Hivatkozom egy másik tekintélyre, aki, bár nem volt katonai, a kit azonban, miut nem ellenzéki hazafit tekintélynek mégis, azt hiszem, a honvédelmi miniszter ur is el fog ismerni. Hiszen tegnap hivatkozott rá és azt mondta, többször volt szerencséje megátogatni élete utolsó szakában s érintkezni vele, de soha sem hallott tőle kiogást a hadsereg szervezésére vonatkozólag.

Elhiszem, t. ház; de hiszen tudjuk, hogy Deák Ferenczet életének utolsó szakában az a mélyes keserűség tartotta fogva, a melyet a miatt érzett, hogy a nemzet magatartására irányuló politikáját és a nemzet megvédése iránti törekvéseit engedékenységben mennyire tulzárnyalja már az ő pártja, a mely tulzárnyalás miatti keserűségében mondotta — ha igaz ez a szárnnyas szó — hogy: „az ördög a ti vezéreték!”

Széll Kálmán miniszterelnök: Egy szó sem igaz belőle!

Bakonyi Samu: A t. miniszterelnök urnak jobban kell tudnia, de a szálló ige így tartja. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Deák Ferencz, mikor a ki egyezési tárgyalások már megindultak és ennek dacára az ujonczozásra vonatkozólag alkotmányellenesen adott ki az osztrák császár Magyarországot illetőleg is egy pátenst, osztozott az ellenzéknek e miatti felháborodásában . . .

Széll Kálmán miniszterelnök: Hogyne! Ez más volt! Ez törvénytelen volt! Ez igaz!

Bakonyi Samu: . . . és ez ellenzék embereivel való tanácskozás után megállapodás történt ugyebár abban, hogy feliratot készít Deák Ferencz ezen pátenst ellen; ezt meg is tette és ezt a feliratot az akkori háznak egyértelmű hozzájárulásával hatarozottá emelték.

Széll Kálmán miniszterelnök: Ez így van!

Bakonyi Samu: Azt mondja Deák Ferencz ebben a feliratban, nagyon érdekes meghallgatni: (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) „Nem egyedül a hadsereg száma és vitésége az, a mi az államot a legsumlyosabb veszélyekben tartósan biztosítja; bármely védrendszer mellett is leginkább emeli a sereg erejét, kitartó elszántságát az, hogy a nép lelkesült akarata áll mögötte.”

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Ezzel egyetértetek!

Bakonyi Samu: Ezek után joggal kerdezem a t. honvédelmi miniszter úrtól, hogy a mögött a szellem mögött, a melynek ő a képviselője, ott áll-e a magyar népnek, a magyar nemzetnek lelkesült akarata?

Kubik Béla: Bizony nem!

Bakonyi Samu: Azt hiszem, t. képviselőház, nagyon is nagy optimizmus kellene ahhoz, hogy a t. miniszter ur erre a kérdésre megnyugtatólag adhasson igenlő választ. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Szóltam a Góttérhalte-ról. A fekete-sárga zászlóról nem is beszéltek.

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Jobb is!

Bakonyi Samu: Csakugyan jobb is. Bár ne is kellene, bár ne is látnók soha azt a zászlót, de kitűzik minduntalan és hogy ha megnyugvás száll a nemzet lelkébe, az a jelvény mindig alkalmas arra, hogy felriassa nyugodalmából a nemzetet.

Elismerem készséggel, vannak hazafiasan gondolkozó és nemcsak hazafiasan gondolkozó és érző, de hazafiasan cselekvő fő-

tisztek is a hadseregben és a honvédségnél. Életünk egyik legszebb emléke és örömteljes tiszkesége lesz mindig, hogy mint katonatiszt részese lehettem egy felemelő ünnepélynek, a mikor egy előkelő tagja a tisztikarnak honvéd volt — ő Felsege születésnapján, augusztus 18-án, az ennek megünneplésére tartott tábori misén elrendelte, hogy ott csak magyar nemzeti zászló lobogjon és meghagyta, hogy ne fújják a Góttérhaltét, hogy dala és szövege ne botránkoztassa meg a magyarul érzőket. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon. B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter tagadólag int.) Kérem ez megtörtént, élő tanukra fogok hivatkozni. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon; Ki volt? Ne nevezd meg!) Megmondhatnám bátran, nyugdíjban van. (Mozgás és derűtlenség. Felkiáltások: Nyugdíjba küldték!)

Kubik Béla: El sem hiszi a miniszter, hogy ilyen is lehetséges!

Bakonyi Samu: Ezek a jelenségek, fájdalom, csak kivételek. Mi pedig azt akarjuk, hogy ez a szellem szabállyá legyen, és a kinek eljárása e szabály alól kivétel, azt küldjék nyugdíjba. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ha ez így lesz, akkor más lesz, és üdvös lesz ez a szellem katonai szempontból is.

Elismerem, nem vonom kétségbe, hogy a honvédség katonailag szépen és nagy eredménnyel fejlődik. Örömmel tölt el, mikor nagy hadgyakorlatok alkalmával a hadibáber a honvédség homlokát övezi. — Elismerem, t. ház, ezt azonban én a magyar katonai erényeknek tulajdonítom, (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) azoknak a nemzeti erényeknek, amelyek mindig dicsőséget hoztak a nemzetre, biztonságot és menekülést a dinasztáknak. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Madarász József: Ápolni kell azokat!
Bakonyi Samu: Ápolni kell, igaz. Ápolására azonban nagyon kevés történik, sőt inkább elnyomásukra irányuló törekvést észlelhetünk szomoruan nemcsak egyszer.

Ime t. képviselőház, méltóztatnék csak a költségvetést megtekinteni, azt tapasztaljuk, hogy abban ut- és menedíjak címén 592,530 koronára rugó horribilis összeg van felvéve. Ennek az összegnek igen jelentékeny részét teszik azok a költségek, melyek a különböző szemlék alkalmával tett utazások körül merülnek fel. Mit tapasztalunk ezen szemlék alkalmával?

Vajjon a szemléző előjárók arra helyezik-e a fő súlyt a kiképzés megítésénél, a mi az imént magasztalt katonai erényeknek az ápolására, fokozására irányuló igényt képez s nem a parádezés e a fő dolog? Azt nézik a t. szemléző előjárók, hogy mennyire kihúzzák magokat, mennyire me-rev testtartással, milyen szép zárt sorokban masiroznak a honvédek, azt is nézik és dicsérik, ha a gyakorló téren zárt osztagokban szabatosan mozognak, de már a harci kiképzésre kellő súlyt nem helyeznek.

Szemere Miklós igen t. képviselőtársam tegnap annak a helyes kívánságnak adott kifejezést, hogy az oktatásban különösen a lövészetben való kiképzésre kell a legfőbb súlyt helyezni. Ezt a nézetet mi is magunkéva tesszük, azonban, igen t. honvédelmi miniszter ur, ha az e tekintetben kinálkozó eredményeket vesszük elfogulatlan bírálat alá, azt tapasztaljuk, hogy a találatok perzentje egy cseppet sem megnyugtató és különösen ha összehasonlítjuk az álló célokra tett találatok számával, akkor meg a tanulság igazán szomorú, mert hiszen az a cél, melyre a katonának lőni kell, hogy feladatát betölthesse, az rendszerint mozgó cél. Az e tekintetben való kiképzés, a lökészség és a löképesseg a csapatoknál messze

mögötte marad annak a mechanikus kiképzési módszernek, melyet tapasztalunk, mikor a katona az egyes czéllövet gyakorolja, a mikor betanítják az állást, betanítják az ő mondokáját, hogy X Y honvéd lő kétszáz lépésről ilyen meg amolyan czéltáblára, elhangzik a vezényszó: „Czel! Tüz!” nagyot puffan a puska és akkor el kell mondani, hogy mit talált. Ez nem egyéb, mint haszon nélküli, gépies u. n. „Drill”, a mely seholyan sincs ilyen a katonai kiképzés terén, de legkevésbé van helyen a lövészet gyakorlásában. A burokra való utalással azt mondta a t. honvédelmi miniszter ur, hogy hja, kérem az egészen más, az egy guerilla-harc, melynek viszonyait nem lehet irányadóknak tekinteni a rendes hadviselésben. A t. honvédelmi miniszter ur emlékezzék vissza 1848/49-re, melynek tanulságai megtanítanak bennünket arra, hogy a magyar faj katonai erényei közt epen a lövészi kiképzésre való képesség és hajlandóság mily nagy mértékben van meg.

Az nem volt guerilla-harc; azt hiszem, az igen t. honvédelmi miniszter ur ezt elismeri. Nemcsak a kis fegyverrel való lövés ere menyét mutatják erre a lövésre való képességnek legszebb példait, hanem épen a legkomplikáltabb fegyvernemben való gyakoroltság tár elénk oly dicső példákat, melyeket az általános hadtörténelem mint legragyogóbb eredményeket mutat fel és ez a tüzersegi szolgálat. Azok a tüzergyerekek az 1848/49-iki szabadságharcban bámulatos példákat mutattak a magyar faj ez irányú képességeinek. Nem vonhatja kétségbe az igen t. honvédelmi miniszter ur azt sem, hogy a mai szervezeten belül is a közös hadseregbeli tüzersegnél a magyar fajból kikerült legényseg a legnagyobb elismerésre méltóan állja meg a maga helyét. Mindez arra utal, hogy a lövészetből való kiképzésre sokkal nagyobb súlyt kell helyezni, mint eddig történt. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Megint a költségvetésre utalok. Az imént említett horribilis összeggel szemben méltósságnak csak megnevezni, milyen celeny szöven esekély tétel van bealítva azon a czímen, hogy: czéllövészeti jutalomdíj. Talány. Hogy ha látjuk, hogy a honvédelmi miniszter ur a most elmondottakat helyesli és elismeri, azt kellene hinnünk, hogy ezen felfogása kifejezést nyer magában a költségvetésben és hogy jelentékeny összeg van a lövészet iránti érdeklődés felkeltése czéljából preluinálva. De nem azt tapasztaljuk. Az imént említett fél milliót meghaladó összeggel szemben nyomoruságos 12.263 korona van bealítva. Ajánlom a t. honvédelmi miniszter urnak, gondoskodjék a jövőben arról, hogy ez a tétel magasabb összegben irányoztassék elő.

B. Fejérváry Geza honvédelmi miniszter: Nagyon szívesen!

Bakonyi Samu: Mert azt nem tarthatom javulásnak, a mi a tavalyi előirányzat-hoz képest mindössze potom 540 korona emelkedésben nyer kifejezést.

Nézzük csak a tisztikar munkáját. Hasonlítsuk össze azt az odaadó, igazán-önfeláldozó tevékenységet azzal a banás móddal, melyben a költséges szemlék alkalmazásával a magasabb rangú előjáróktól a tisztikar részesül. (Halljuk! Halljuk!) Reggeltől estig kinődik, a legnehezebb intellektuális munkát végzi, rontja az egészséget. — tudjuk mi az ujoncz kiképzés, — s az elismerés attól függ, hogy miféle szemlélyes benyomást tesz az illető csapatot a szemle alkalmazásával arra a szemlély magasabb rangú előjáróra; attól függ, milyen kedéllyel ment az oda a szemlélyre. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ha a személyes benyomások uralmát a nyugdíjazásoknál figyelemmel kísérjük, ha azt látjuk, hogy

életerős, munkaképes, katonailag helyüket teljes mértékben megálló törzstisztek egymásután mennek nyugdíjba, akkor ebből megítélhetjük, hogy a személyes benyomásnak micsoda hatása van a csapatotisztekkel szemben.

A csapatotisztek munkáját fokozza az is, hogy nincsen elegendő számu tiszt a csapatoknál. Azt hiszem, a t. honvédelmi miniszter ur sem látja a mai helyzetet e tekintetben kielégítőnek, ellenben az irodák hemzsegek a tisztektől, a kik a csapatoknál nagyon hasznos szolgálatot tennének. Sokszor a személyes kegynek megnyerése folytan a kényelmes irodai állásba vezényelgetnek, hol azután rangjukat tetszésükre kiévezhetik. Ez az oka annak, a mit Rákosi t. barátom nagyon helyesen ostorozott tegnap a maga pompás szatirajával, hogy ide felesleges czopfokat hozni, van itt untig elég. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ezekben az irodákban a bürokrácia vigan tenyészik, abban az igazgatási ágban, a melyben azt hiszem, legkevésbé van helyen, a katonai kormányzatban; és ezzel a czopfos bürokráciával azt érik el, hogy kikiszékezzék kivexálják a honvédség tartalékából azokat a magyar tiszteket, a kik nem tekintik azt magukhoz méltónak, hogy náluknál intellektuális tekintetben legalább is nem magasabb fokon álló urak részéről részesüljenek, teszem fel olyan elbánásban, mint a melyekre lesznek bátor mindjárt egy ilyen esetet elmondani. (Halljuk! Halljuk!)

Méltóztatnak tudni azt, hogy a tisztnek mindenféle viszonyáról, szolgálati idejéről aiat beallott mindenféle eseményről — ha pl. nem vonható ki stb. jeleintést kell tennie. A „katonai iránytan”-nal lefordított „Militär-Stilistik”-nek megvannak a szorosán meghatározott külső formái, a melyektől eltérni annak az intelligens magyar tisztnek a legfőbb vétségek közé tartozik. Ki van mérve centiméterre az egyik sor távolsága a másiktól, ki van mérve, hogy mekkorán kell lenni; ha kisebb vagy nagyobb, mint kellene, visszaadják neki. De némelykor még a magyar nyelv használatában is a némethez kell alkalmazkodnia annak a magyar tisztnek, mint pl. abban az esetben a melyre rá akarok mutatni. (Halljuk!) Ha pl. — a rubrumra t. i. ki kell írni a jelentés tartalmát — azt írja az a honvédtiszt, hogy „betegségét jelenti” azt tetszik hinni, hogy ezt elfogadják? Hiába mérte ki az a tiszt centiméterekre a távolságot aggódó lelkiismerettel, megis visszaszadják, t. i. hibásnak tartják a szörendet, mert a német szórend úgy kívánja: „médet seine „Krankheit” magyarul tehát ezen magyar szemlély honvédség irodájának felfogása szerint, így kell írni: „jelenti betegséget.” (Derültség a szélsőbaloldalon. A magyar szörend pedig az első szerint van helyesen.)

Nem lehet tehát csodálkozni a felett, t. honvédelmi miniszter ur, hogy az ilyen elbánásban részesült tartalékos tisztek, ha már teljesítették a védkötelezettséget, akár milyen nemes ambíció dagaszsa is keblüket, hátat fordítanak a honvédségnek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nem minden honvédtiszt akadémikus!

Bakonyi Samu: Ha a honvédelmi miniszter ur ezt kétségbe vonná, én ritka a gaim muzeumából szolgálhatok még példával.

Ezek a szemlély előjárók jól díjazott utazásait igen gyakran használják fel arra, hogy tapasztalás szerint rossz kedvüket kiöntsék a nekik alárendelt tisztekre. Bizony t. honvédelmi miniszter ur, hogy ha föl méltóztatik idézni azt a hortobágyi szelilemet — nem akarok senkit sem sérteni —

sokkal eklatánsabb példákat találhat erre ezen magasrangú honvédtisztek eljárásában, kifejezéseikben mint talán talált volna ott a Hortobágyon aannál a teljesen tisztességtudó pásztornépnél. (Tetszés a szélsőbaloldalon.) Leszidják azt a tiszteket. Már most micsoda példára inti ez az alantas tiszteket?

A t. miniszter ur megmondta, hogy mi kell a magyaroknak. Fegyelem kell a magyaroknak. Én elismerem, hogy a magyar nép temperamentuma élénkebb, semhogy azokhoz kéleknélküli formákhoz minden tekintetben és oly mértékben hozzá tudna törödni, a mint azt töle Bécsben megkivánják béke idején; de háboru ide én ettől nagyon szívesen eltekintene, mert ott nem az a fő, hogy mikép áll valaki haptákban, s hogy milyen szörendet használ, hanem hogy mikép lő és mit talál. (Tetszés és helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ez a fegyelem, a melynek hiányát olyan nagyon felpanaszolja az igen t. miniszter ur, idézi elő azt, hogy a hadseregnek és a ved-rőnek kebelében még mindig nem tud uralomra jutni az az emberszeretet humánus szellem, a melynek uralomra jutását a nemzet érdekében ez a parti joggal követelheti. (Tetszés és helyeslés a szélsőbaloldalon. Ez az oka annak, t. miniszter ur, hogy a tisztikar egyik-másik tagja részéről és természetesen ennek példája nyomában az altisztek részéről is, a legénységgel szemben igen gyakran olyan brutálisokra találunk példát, a melyek felháborítják az emberszerető szívet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ez az oka, igen t. honvédelmi miniszter ur, annak, hogy — a mint, fájdalom, mind nagyobb és nagyobb számban a honvédség tisztikara részéről is tapasztalunk — az a Gemeingeist, a melyet a Dienst-Reglement parancsol meg a tisztikarnak, odáig fajult, hogy az oldalán levő karddal visszaél a civilizágazszal szemben. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ez t. miniszter ur, tagadhatatlan. Napnap után gyakran látjuk, ezeket az eseteket. Ezek a tapasztalatok arra fogják indítani a partot, hogy a maga idején nyíltan adjon annak a törekvésének kifejezést, miképpen törültessek el béke idején és szolgálaton kívül az oldalfegyvernek használata. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Kossuth Ferencz: Franciaországban nem hordanak.

Bakonyi Samu: . . . mert a mi meggyőződésünk szerint sem a katonai jelleghez, sem pedig a katonai erényeknek kifejtéséhez egyáltalában nem szükséges az, hogy az a kar, a mely a haza védelmére van hivatalva, a békes állampolgárok vérével szennyeztessék be. (Élénk tetszés és helyeslés a szélsőbaloldalon.)

T. képviselőház! Ez az a szellem, a melyről ime a példák egész sorából látjuk azt, hogy ott a polgárság érdekeivel vajmi keveset törődnek. (Ugy van! szélsőbalon.)

Kubik Béla: Semmit!

Bakonyi Samu: A tisztikart minduntalan olyan intézkedésekkel zaklatják felülről, a melyek mindenre alkalmasabbak, mint arra, hogy a nemzet testével, a polgársággal azt összeforasszák. A társadalmi érintkezésben is különválasztják ezekkel az intézkedésekkel a tisztikart, zárt kasztá alakítják azt lassankint át, külön érkeződébe parancsolták őket. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és ha már nincsen külön tiszt menázi a illető garnizonban, legalább is azt kívánják tőlük, hogy a vendéglőben külön asztalnál foglaljanak helyet, ahol nagy ritkán tapasztaljuk azt, és igazán a civilis udvarias szelilem maradványaként üdvözölhetjük még, ha a polgári ellem is helyet talál ott.

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Mindenütt talál, csak ne veszekedjék a polgári elem.

Bakonyi Samu: A polgári elem veszekedik, t. miniszter ur? Már bocsánatot kérek, ezt nem lehet kedélyes mosolylyal elintézni, mert sok anyának és nővérek könye szünteti meg azt a kedélyes mosolyt. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nem hiába figyelmeztetjük a tisztikart hogy ne menjen korecsmába!

Bakonyi Samu: De t. képviselőház, kénytelen is az a katonatiszt a maga kardját használni, mert ha a részeg civilbagázs részéről, — természetesen a korecsmák, a mint méltóztatik mondani mindenféle ember megfordul — öntudatlan állapotból eredő inzultusban részesül, és kardját nem használja, infám kaszaljak tehát az önfentartás ösztön parancsolja neki, hogy gyilkoljon beke idején. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ez az állapot, t. képviselőház, türethetlen; mi azt tűrni nem fogjuk, és alkalomadtan minden rendelkezésünkre álló eszközzel állunk megszüntetésére, annak kiküszöbölésére fogunk törekedni. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ez az a lenyűgöző szellem, amelynek parancsa miatt még ott sem érvényesülhet magyar állami önállóságnak legeminebb követelménye, a hol katonai szempontoknak azt gátolják nem volna szabad: értem az igazságszolgáltatást, a mire már az igazságszolgáltatás során tartott igénytelen beszédemben rá kellett mutatnom.

Az 1868: XL. t. cz. 54. § a, tehát ez előtt 34 esztendővel megalkotott törvény, utasítja a kormányt arra, hogy a katonai büntetőtörvénykönyvre és a katonai büntető perrendtartásra vonatkozólag terjessze elő a törvényjavaslatot. Az igen t. miniszter ur tegnap igen rossz néven vette azt, hogy Nesi Pal, t. barátom, figyelmeztette arra, hogy nem tudott megfelelni ígéretének, az április 30 ra tett terminusra nézve. Megnyugtatót bennünket azzal, hogy ha nem április végéig, hát május végéig fogja előterjeszteni. Hát én az igen t. honvédelmi miniszter ur lovagasságában és szava szentsegeben feltétlenül megbízom, de nem rajta áll; megígérték azt már nekünk valamennyi országgyűlésen, valamennyi költségvetés tárgyalásakor, önmaguk naplókötetünk, amelyben ez a kívánság, ez az ígéret kifejezésre nem jutott volna.

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nem is ígértetett az, hanem azt mondtuk, hogy dolgozunk rajta!

Bakonyi Samu: Hát az igen t. honvédelmi miniszter ígéretének konkrét alapja és tartalma az, hogy óvatos legyek, minden bizalmam daczára az ő adott szavában, hogy május végéig az igazságügyminiszter kezébe fog jutni ez a törvényjavaslat.

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Remélem és hiszem is!

Bakonyi: Igen ám, de mit érünk ezzel, ha az igazságügyminiszter ur — kezébe jut, a mikor hozzátette a miniszter ur hogy azután meg fog-e felelni az igazságügyminiszter ur követelményeinek, az már más kérdés.

Hogy nem igen szokott megfelelni az a munka, a mit Bécsben készítenek, a mi velünk érző és jogásként gondolkozó igazságügyminiszterek kívánalmainak, arra nézve nem hozok fel más példát, mint Szilágyi Dezső nyilatkozatát, a kinek a kezében volt a katonai kormányzatnak egy kidolgozott javaslata, a melyet azonban ő indignációval dobott vissza, mert annak tartalma és intézkedései a legkevésbé sem feleltek meg, hanem csak a nemzet igényeinek, hanem a

modern jogszolgáltatás legegyszerűbb követelményeinek sem.

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nem volt a kezében soha!

Bakonyi Samu: Hát akkor a tárgyalás során tapasztalta ezt, mert a beszédében van erre hivatkozás.

De nem erre akarok reámutatni, hanem arra, a mit letagadni nem lehet, hogy a mi igazságszolgálati felségjogunk gyakorlása nem a mi alkotmányosan megnyilatkozó akaratunktól függ, hanem, azt akarom kiemelni, t. képviselőház, hogy a magyar állam saját polgárai felett a jurisdikciót nem gyakorolhatja önállóan, hanem hogy abba ingerenciát biztosít — ez a helyzet — egy idegen állam miniszterének. Ez az állapot, a mely ennek a leigázó, lenyűgöző szellemnek egyik megnyilatkozása, a mely szellemmel mi még szembe fogunk szállni akkor is, hogyha az igen t. miniszter ur makacságnak is fogja helyezni a mi eljárásunkat. Makacsok fogunk maradni, t. haz, ezzel a szellemmel szemben és ki fogunk tartani mindaddig, a míg célzt nem érünk. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ez a szellem, t. képviselőház az, a mely, ha erős is a kifejezés; de azt hiszem, hogy méltó felháborodásban en sem fejezhetem ki másként érzelmeimet, ez a szellem, a melynek működése meggyalazza a mi nemzeti önértzetünket. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Megmondom, miként érttem ezt, t. miniszter ur. Meggyalazza ez a szellem a mi nemzeti önértzetünket akkor, a mikor azoknak ad kenyeret, a kik ama válságos és dicső időkben a magyar anyak köbieről letépték gyermekeiket, a kik védtelen aggokat és nőket irtottak, öltek és gyilkoltak rákásra. Ha kíváncsi erre a t. miniszter ur, hát mondják meg neki erdélyi t. képviselőtársaim, hogy Axentye Szever a magyar állam péntárából, a magyar munkásnép verejétékü keresetéből huzza a nyugdíját (Mozgás a szélsőbaloldalon.) és ezzel szemben, csak nagy küzdelmek után tudtuk odaig elerni, hogy az 1848—49 ki magyar honvédsereg tagjainak, a melynek nevet vette át az ilyen szellemben megalkotott és az ilyen szellemben vezetett honvédség, csak nagy küzdelmek után tudtuk elerni oda, hogy ezeknek koldus alamizsnát adhasson a nemzet. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ez a szellem az, t. képviselőház, a mely nem engedi érvényesülni nemzeti nyelvünket. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) a mely megczafolja az igen t. miniszter urnak, gondolom, a belügyi tárca költségvetésének tárgyalása alkalmával mondott hivalkodó kijelentését, hogy t. i. ennek a kormánynak az a törekvése, hogy e nemzeti élet igazgatásának minden ágában a legerőteljesebben domborodjak ki a magyar nemzeti jelleg. Nagyon zokon vette akkor az igen t. miniszterelnök ur azt a közbeszólást, a mely ezekről a padokról hangzott feléje és a mely azt a kérdést tartalmazta, hogy „a hadseregben is?” Azt mondotta erre a közbeszólásra a t. miniszterelnök ur, hogy az más kérdés, arról majd a maga idején, a maga helyén beszélünk. Itt az ideje, itt a helye is, gondolom. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

És én kérem a t. honvédelmi miniszter urat, hogy ne kicsinyelje azokat a holmi régi törvényeket.

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nem is kicsinyeltem!

Bakonyi Samu: Bocsánatot kérek, olyan gesztussal kísérte ezt a nyilatkozatát és az általa használt szó, hogy „holmi”, a magyar nyelvben, a Hortobágyon, t. miniszter ur, a kicsinylést jelenti.

B. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nem kicsinylés volt, méltóztatnék olvasni!

Bakonyi Samu: Olyan volt a kifejezés, olyan volt a gesztus, hogy abból mást nem nevezhettem ki. Hát ajánlom, az igen t. miniszter urnak, hogy ezen holmi régi törvények közül keresse ki pl. az 1791: XVI. t. cz.-et, a melynek első mondata akként hangzik (olvassa): „Sua Majestas Sacratissima fideles status et OO. de non introducenda negotiis quibuscunque lingua peregrina securos reddit.” Biztosítja ő Felsege a karokat és rendeket... (Egy hang a jobb oldalon: Ez felesleges!) Bocsánatot kérek, lehet, sőt tudom biztosan, hogy az igen t. képviselő ur részére felesleges, de tisztában vagyok a felől, hogy a honvédelmi miniszter ur iránt tartozom annyi udvariassággal, hogy a hogy tudom, magyarul is megmondjam.

Biztosítja ő Felsege a karokat és rendeket, hogy semmiféle közügyekben, semmiféle idegen nyelvet nem fog behozni, a latin nyelvet is csak nunc adhuc pertractandának jelenti ki, mivel akkor az igazgatási használatra nem volt kifejezett műnyelvünk, kurialis stílusunk.

Hát, t. képviselőház, sajnálom, hogy az igen t. miniszterelnök urhoz nincsen szerencsénk. Azt hiszem, ő sem zárja ki az állami élet igazgatásának ágai közül a hadsereg igazgatását. E „holmi régi törvény” minden kivétel nélkül kizar minden idegen nyelvet az állami igazgatás minden ágából. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) És tegnap az igen t. honvédelmi miniszter ur beismerete, hogy ő mar ebben a tekintetben nem tart szolidaritást miniszterelnökével, kormányának fejével, a ki azt mondta, hogy mindenüvé magyarul levelez — és örömmel hiszem el neki — mert a honvédelmi miniszter ur bizony a maga feljebbvalójával, a reichskriegsminiszterrel ezentul is nemetül fog levelezni.

T. honvédelmi miniszter ur! Egy vitéz katonának az emlékére hívom még fel a figyelmet ennél a témánál. Latzkovics kapitány volt az, a ki az 1790-es évek elején mozgalmat indított a mellett, hogy zárassék ki az idegen nyelv, a német nyelv a magyar ezredék igazgatásából. Hogy milyen méltánylásra talált ez a mozgalom, azonnal a törvény meghozatala után, talán már annak a pillanatában, de mindenesetre legfeljebb csak rövid pár évvel azután — éppúgy a hogy most a honvédelmi miniszter ur részéről tapasztaljuk, holmi régi törvénynek tekintették, a törvényes intézkedés daczára — mutatja az a példa, hogy Latzkovics kapitány ezen törvény megalkotása után alig egy pár esztendővel Martinovitscsal együtt vertanu halált halt Budán.

Kérdem ezen példák után a t. képviselőházat, és a t. honvédelmi miniszter urat: ez legyen az az elv, ezt tekintsük mi azon szellemnek, melynek láttára ne érezzük a legmélyebb nemzeti elkeseredést, a legnagyobb felháborodást? (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Legyen a miniszter urnak ez a szellem kedves. Hogy kedves neki, nagyon sajnálom, de következtetnem kell ezt abból a nyilatkozatból, a melyet a tegnapi beszédében foglalt, hogy ezen az állapoton mi nem változtathatunk. Miért nem változtathatunk? Itt megint holmi régi törvényte kell rámutatnom. (Halljuk! Halljuk!) Legkifejezettebben a pragmatika sankezióknak az 1744: III. erdélyi t. cz.-be beiktatott szövegéből láthatjuk azt, hogy a hadügyet akkor, mikor megalkották a pragmatika sankeziót, nem tekintettek közösnak, hanem csak a védelmet tekintettek együttesnek és kölcsönösnek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ez a törvény akként határozza meg

ennek az alakulásnak a czélját, hogy az uad matuam et reciprocum defensionem," a kölesönös és viszonos védelem czéljából történik. Hogy ez így van, az kiderül a későbbi törvényhozási fejleményekből is. Olvassa el az igen t. miniszter ur azt a másik törvényt, az 1802: I. t.-cz.-et, amelyből meg fogja tanulni, hogy azzal a kölesönös és viszonos védelemmel nagyon szépen megfér az „exercitus hungaricus“, az önálló magyar hadsereg intézménye (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon. Természetesen ekkor szükség volt erre az exercitus hungaricusra, mert nagy Napoleon közeledett (Ugy van! Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Akkor természetesen engedményeket is hajlandók voltak tenni annak a szellemnek, a melyet mi nem engedményképen, hanem alkotmányunk, jogaink kifolyásaképen követelünk. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

De azt mondják, t. képviselőház, hogy lehetett ez így azelőtt, azonban a -kiegyezések nevezett 1867: XII. t.-cz. és annak az előzményei most mutatnak, talán azt, hogy a nemzet lemondott az önálló hadsereg eszméjéről. Hát ez nem áll. Nemesek azért, mert a törvényben magában világosan ki van fejezve a magyar hadsereg, annak a gondolata, eszméje, hanem azért, mert ez egyenesen következik a törvény előzményeiből, az előzetes tárgyalásokból. Méltóztassanak csak megtekinteni gróf Lónyay Menyhertnek naplóját, melyet a bécsi előzetes tárgyalásokról vezetett. (Halljuk! Halljuk!) Abban a naplóban azt mondja, hogy egy nagyon szűkkörü bizalmas tanácskozás során, a melyen csak a legilletékesebb és legbeavatottabb vettek részt Beust, Bederédi közbejöttével, a legtöbb bajt okozta a magyar hadsereg kifejezése, mert az osztrákok göresösen ragaszkodtak az egységes hadsereg kifejezéséhez. Ez is volt az ő javaslatukban, de Lónyay hezszástezi — hogy ok híven, szilárdan megmaradtak álláspontjuk mellett és ez sikerült is nekik, mert a törvényből nem engedtek kitérőni a magyar hadsereg gondolatát. Ez van benne az 1867: XII. t.-cz. II. §-ában is.

Thaly Kalman: Az 1868-iki véderőtörvényben már miniesen benne!

Bakonyi Samu: Azt mondja az igen t. honvédelmi miniszter ur, hogy ezen többé nem változtathatunk. Hát ha a nemzet igazán öntudatra fog ebredni, majd változtat rajta a nemzet akarata. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Fajdalom, ez az ebredés olyan mertekben, hogy közel állton ezen vagyunk teljesülése, most közvetlenül nem remélhető. De ha ez nem is áll előttünk közvetlenül, úgy előttünk áll az a helyzet, melyet nem teveszthet szem elől az igen t. honvédelmi miniszter ur. Változtatni fognak azon, t. tuloldal, az események oda. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) És én megint Deák Ferenczre hivatkozom. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon. Mozsás jobbfelől.)

Kubik Béla: Hallgassuk meg mit mondott Deák Ferencz!

Bakonyi Samu: . . . Az öök orakulumara . . .

Madarász József: Az sem kell azoknak!

Bakonyi Samu: . . . a ki azt mondja: „hogy jöhet idő, a midőn lesz szükség különálló magyar hadseregre, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) T. képviselőház! Olyan biztosak öök odaát az iránt, hogy ez a kiegyezés szilárdan áll és hogy annak szétbomlása nem fenyegeti önöket? Minket nem fenyeget, mert hiszen ez egyik reményünk: ohajtasunk egyik tárgya, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De, t. ház, az öök egyik legillusztrisabb publicistájára Bek-

sics Gusztáv t. képviselőtársamra hivatkozom még . . .

Kubik Béla: Ilyenkor vele sem értenek egyet!

Bakonyi Samu: . . . a ki azt mondja a dualizmusról irt jeles munkájában, „hogy a lényeges különbség a hadügy közössége és más, szerinte sem a pragmatica sankezióból folyólag közös ügyek között az, hogy a míg a hadsereg közös, addig a monarchia két államának a védszervezet iránt meg kell egyeznie, (Mozgás jobbfelől. Elnök csenget.) mert különben felbomlanék magának a hadseregnek a közössége. „A kell“ szót Beksics Gusztáv t. képviselőtársam alábuza, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) annak a jelöl, hogy ő mintegy meghagja, hogy ennek a kiegyezésnek be kell következnie. — Én egész tisztelettel azt kérdezem tőle, hogy most is olyan nyomatékkal tudná-e ezt a kategorikus imperatívust odaállítani, hogy ennek a meggyezésnek meg kell történnie, amelynek elmaradásához, az én meggyőződésem szerint is, igen helyesen azt a sankciót fűzi Beksics Gusztáv igen t. képviselő ur, hogy „máskülömben felbomlanék magának a hadseregnek a közössége.“

Madarász József: Adna az Isten mielőbb!

Bakonyi Samu: Tehát t. ház, imo nem olyan változhatatlan örök törvénye a véd szervezetnek, a hadseregnek közössége, mint a hogy ezt az igen t. miniszter ur lelkében — elhiszem, hogy egész jóhiszeműleg — azonban a nemzet nagy kárara kívánna, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

T. képviselőház! Beszédemnek végéhez érek! (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Magtanultuk mi ezeken a példákon t. ház . . . (Mozgás jobbfelől. Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Ugy I tszik, megindult a kereskedelemügyi miniszter választása odaát!

Bakonyi Samu: . . . megtanultuk már Martmuzzi azon tetelének igazságát, hogy „quiso enim habet, dominum habet“. Ez latinul van, azonban az a hortobágyi magyarnép, a Hortobágy tájékán lakó — azt hiszem, az igen t. honvédelmi miniszter ur maga sem fogja kétségbe vonni legmagyarabb része ennek a nemzetnek, a legmagyarabb nép a tarsas viszonyt nem szereti, mert nem szeret, mert nem tür meg maga feletturat; annak a népnek érzése szabad. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Én ezt a szabad érzést hoztam ide a magyar nemzet törvényhozásába (Élénk helyeslés, tetszés és éljenzés a szélsőbaloldalon.) és úgy tudom, úgy érzem, hogy ez nemesek annak a népnek érzése ott lenn a Hortobágy tájékán, hanem ez az egész magyar nemzetnek érzése. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.) Épen azért nagyon helytelenül mondta azt a honvédelmi miniszter ur tegnapi beszédében, (Mozgás jobbfelől. Elnök csenget.) hogy mindazok, amiket én igénytelen felszólalásomban összefoglaltam, csak egy pártnak, a mi pártunknak, aspirációját képezi. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az egész magyar nemzet! Azok a mi meggyőződésünk a mi tapasztalatunk, mi érzésünk, a mi tudomásunk szerint az egész magyar nemzetnek kiirhatatlan aspirációját képezi, t. honvédelmi miniszter ur. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula: Még a mamelukok is azért epednek! (Derűtség.)

Bakonyi Samu: Azt kérdi a t. honvédelmi miniszter ur Tóth János igen t. barátomtól, hogy miért kívánunk mi tőle programot, hiszen az teljesen felesleges dolog. Én a magam részéről elismerem, hogy az felesleges, mert hiszen azt a programot mi nagyon jól ismerjük. (Ugy van! Ugy

van! a szélsőbaloldalon. Az a program nem mai keletű; az a program t. honvédelmi miniszter ur, 400 éve él, azon szellem szerint, a melyet a kormányzatban épen a t. honvédelmi miniszter ur képvisel a lehatalyosabaan. Ezzel szemben mi sem adunk programot és képtelen és helytelen ez a szemrehányás, a melyet a miatt tesz nekünk a t. honvédelmi miniszter ur, hogy mi mindig ugyanazon dolgokkal hozakodunk elő, mert hiszen az az állapoi amely miatt mi panaszkodunk, egyidős azzal a programmal, 400 esztendő. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) 400 esztendő, mint ennek a pártnak programja, mely történelmi pártja a magyvr nemzetnek, a mely nem szűnik meg addig küzdeni, míg el nem sepri ezt szellemet. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.) Azt is szemükre hanyta a t. honvédelmi miniszter ur, hogy mi magunknak arrogáljuk a hazafiságot, kétségbe vonjuk más képviselőtársunk és a nemzetnek másképp gondolkozó rétegaink hazafiságot.

Nem, t. miniszter ur, én elismerem hogy minden jó magyar — ember hazafiasan gondolkozik, mert tudom azt — azért ismerem el, hogy mindezek az eszmék, mind-ezek az érzések ott szunnyadoznak az öök szive mélyében is és az ott szunnyadozó érzelmek csak a kellő időre várnak, hogy kitörjenek az öök lelkéből is és ha eljön az az idő, és „megkondul az óra-harang“, a melynek megkondulását megjósolta az, a kit mi profétáknak vallunk, akkor meg vagyok győződve, hogy öök igenis velünk együtt lesznek és akkor nem lesz szükség arra a vitára, hogy ki közülünk a hazafiasabb. (Élénk helyeslés a szélsőbalalon.)

De hogy ez az idő bekövetkezzék, arra egy nagy dolognak a felismerése szükséges, annak a felismerése, hogy ennek a magyar nemzetnek úgy, a mint azt törvényei rendelik és neki azt törvényei biztosítják, szabadnak kell maradnia teljesen, (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) tekintet nélkül a monarchiára, tekintet nélkül minden idegen érdekekre és fel kell ismernie azt a hivatását, a mely hivatás a nemzeteknek a sorában nem tekinthető másnak, mint a szabadság hivatásának. A nép érzelmeinek ez a konczerje, melyben való előljárási és vezetést teszi nekünk köteleességünk a mi hitünk. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbalalon.)

Nem a magam rebegeő szavaival akarom felszólalásomat vezetni, hanem Kossuth Lajos szájába adom a mi felfogásunknak, ervelésünknek a foglalatját. (Halljuk! Halljuk!) „A mely nemzetnek nincsen hivatasa, az elpusztul menthetetlenül. De jaj azon nemzetnek is, melyre nagy hivatást ruhazott a gondviselés, de a mely vagy felfogni nem képes ezen hivatást, vagy annak megfelelni az erkölcsi erőt nélkülözi. A magyar nemzet emelkedjek fel hivatásának magasatos öntudatára és ennek bizonyítékául állítja fel Kossuth Lajos azt a kívánságot, — hogy vessen ki lelkéből azokat, a kik örökké csak Ausztria megmentése el foglalkozva, a magyar nemzet romlását és elpusztulását siottetik.“ (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Én ezt tapasztalom és ép ezért a honvédelmi miniszterium költségvetését el nem fogadom, (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlök.)

NAPI HIREK.

A „Debreczen“

mai számából több beérkezett aktuális cikk térszűke miatt kimaradt. E cikkeket a holnapi számban fogjuk közölni így az L. Som-

lő Emma művésznő vendégszerepléséről írott tárczát is.

Konfirmatio.

Az ev. ref. iskolák azon növendékeit, kik ez iskolai évben töltötték be 12-ik életévüket, e hó 10-én fogják az egyház tagjaivá ünnepélyesen felavatni. A felavatási ünnepély reggel 8 órakor kezdődik. A leányok a nagy, a fiúk a kis templomban je lennek meg. Kívánatos, hogy a szülők is minél nagyobb számmal vegyenek részt ez ünnepélyen.

Enyje, de jó . . .

Péntek este a Lili operette kerül színpadra. Nem utolsó barnumi ötlet, hogy Plinhard hadnagyot a Hamletnek, Bánkbanok délezzel személyesítője koma Komjáthy János igazgató barátunk fogja előadni. Enyje, de jó . . . Hát a „säckingeni trombitás” bucsudalát nem fogja eltrombitálni? . . . Az volna aztán csak az igazi tubák.

Öngyilkos vőlegény.

Voharszky István asztalossegéd a Honvéd-utcán lakott, honan a kefégyárba járt dolgozni. Ott ismerkedett meg egy szép munkásleánnyal, kinek nem sokára szerelmi fogvat kötött. Kevés idő múlva el is jegyezte a Vendég-utca 77 sz. a lakó leányt s azután minden idejét ott töltötte. Tegnap este is elment jegyesehez s vidám arcú beszélgettek együtt. Egyszerre csak a sápadt Voharszky a szívéhez kapott és lehukott a székre. Menyasszonya sikoltására berohantak a házbeliek és igyekeztek életre keltetni Voharszkyt, kinek szájaából veresszínű folyadék esorgott a szobavádlatára. Mindjárt észrevették, hogy a szerencsétlen megmérgezte magát. Orvost kerítettek, ki ellenszert adott be neki, de mindez nem használt. Voharszky ma reggel menyasszonya lakásán szörnyű kínok között meghalt. Holttestét szállították a kórházba.

Kerekpáros közgyűlés.

A debreczeni polgári kerekpár egyesület vasárnap délután tartotta az évi közgyűlést. Benedek János elnök távollétében dr. Fejér Ferencz elnököl. Az egyesületnek 103 rendes és 53 partoló és 23 alapító tagja van. A múlt évi bevétel 4285 kor. 27 fillér, a kiadás pedig 4235 kor. 02 fillér. Az egyesület 50 kor. 02 fillér készpénz és 2239 kor. 61 fill. ingó vagyon fölött rendelkezik. A közgyűlés kimondta, hogy az egyesület nem oszlik fel. A jövő évi költségvetést rendkívüli közgyűlés elé terjesztik. Megválasztották az új tisztikart. Elnökké ismét Benedek János dr. országgyűlési képviselőt, aiehnökké Fejér Ferencz drt és Thiszen Arthurt választották. Megválasztották a tisztikar többi tagjait is és a választmányt. Sikeres működést kívánunk.

Személyi hir.

Mint értesülünk a beteg Komlóssy Arthur főjegyző, polgármester helyettes állapota javult. És a tevékeny főtisztviselő megkezdheti hivatala látogatását.

Szinay Gyula képviselő jelölt.

Örvendetes hírt veszünk. Örömmel és nagy megelégedéssel közöljük e hírt olvasóinkkal. Az országos Kossuth-párt egyik kiváló, érdemes tagját, Sinay Gyulát egyházunk és vármegyénk oszlopos ferfiát, a parlamentnek is több éveken át buzgó, tekinthetetlen képviselőjét, érdeme szerinti elismerés és kitüntetés érte. Ugyanis a zirczi pártelnökünk sürgönyileg tudatja, hogy a zirczi kerület függetlenségi pártja nagy lelkesedéssel és egyhangulag Sinay Gyulát jelölte e megüresedett országgyűlési képviselői állásra.

Mi szerencsét kívánunk a zirczieknek, hogy ily érdemes pártemberre esett a választások. Sinay Gyula a parlamenti Kos-

suth-pártnak számottevő, hasznos és erős tagja lenne s így a zircziek és az országos párt nyerne beválasztásával, a mit kívánunk

Véres verekedés katonatisztek és polgárok között.

Nagyváradon szombat éjszaka véres verekedés volt a nagypiaczteri Lloyd-kávéházban. Géczy, Palics honvédhadnagyok és Bende es. és kir. honvédhadnagy ütköztek össze ott mulató polgári társasággal. Kiutasítottak egy fiatalembert, a miből szóváltás, majd véres verekedés keletkezett. A tisztiek karddal, az egyéb vendégek székkel, üvegekkel, poharakkal hadakoztak, mignem aztán kiürült a kávéház. Mind a katonai, mind a polgári hatóság vizsgálatot indított ennek a megejtése után lesz tiszta a kép, hogy a véres botrányért kiket és mennyiben terhel a felelősség?

Köszönetnyilvánítás.

Mindazek rokonok jó barátok és ismerősök kik elfelejtethetetlen jó testvérünk s nagybátyánk Balogh Mihály nyugalmazott főmérnök temetésén megjelent szívesek voltak és ezáltal is mély fájdalomukat enyhítették fogadják ez uton is szíves megjelenésükért hálás köszönetünket. Balogh Ferencz és testvérei.

A szerencse révén.

nevezhető Gaedike a Budapest, IV, Kossuth Lajos utca 21 sz. alatt létező osztálysorsjegy gyűjtője, mezt ezen mesésen szerencsés gyűjtője állandóan a legnagyobb nyereséget eredményeztet el. Az osztálysorsjátéknak legutóbb bejezett húzánál a 100 000 koron. főnyereséget — immár harmadszor — jutott ezen szerencsés gyűjtőnek osztályrészt.

Dr. Kovács József

ügyvéd irodáját a szomszéd házba, József királyi herczeg utca 8. sz. a. I. emeletre helyezte át.

Nyilatkozat.

A szolymai, luhi Erzsébet gyógytűzkek különösen a gyomor, bél és vesebajoknál alkalmazatnak sikerrel. Dr. Kétly.

A szolymai ásványvíz kitűnő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

Goldstein Mór

— bankirodája —

áthelyezett a

József kir. herczeg-utca

10. számú házba.

4874—1902. sz.

Alföldi takarékpénztár.

Tisztelt ügyfeleinket és az érdekelt közönséget van szerencsénk értesíteni, hogy **convertálandó** 4½%, illetőleg 5% magyar államkötvényeket u. m. :

- Az 1889. é. 4½% Magyar államvasuti arany kölcsön.
- Az 1876. évi 5% Magyar keleti vasuti kölcsön.
- Az 1888. évi 4½% vasuti beruházási elsőbbségi kötvény.
- Az 1889. é. 4½% Magyar állam vasuti ezüst kölcsön.
- Az 4½% os Magyar regále kártalanítási kölcsön kötvények

convertálását május hó 9-ig bejelentés mellett díjmentesen eszközli.

Gyorsan száradó szoba és pallólag és linoleum kapható Főlegyházi János fűszer üzletében a Piacz és Miklós-u. sarkán.

Kerestetik egy középkori alkalmas nő vidékre mint kiadó. ki a jó főzéshez ért és azt elvállalja egy magánosan élő özv. urió házában. Czim a kiadóhivatalnál.

Árverés.

1902. május 6-án, kedden a. e. 9 órakor az özv. Harsányiné féle majorban [mentelep mellett] 37 darab szarvasmarha és 9 csikó árverésen el fog adatni.

Hirdetmény.

Az 1902. é. ápril hó 25-én kelt 4874 sz. végzéssel H.-Szoboszló—Szovátai törvényhatósági ut 4.0. szakaszán levő hid helyreállítása 3950 kor. 03 fl. összeg erejéig engedélyezett.

A fent említett munka kivételének biztosítása céljából az **1902. május hó 9-ik napjának d. e. 9 órájára** az alispán hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap 9 órájáig, a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés végösszege) 5%-ának megfelelő bánatpénz vagy a bánatpénznek az állampénztárnál [adóhivatalok vámhivatalok, sóhivatalok stb] történt letétele igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1902. apr. 25.

Rásó Gyula

kir. tan. alispán.

A m. kir. szab. osztályosorsjátéknak,
a világ e legesélydusabb sorsjátékának
nyeremény-táblázata.

100000 sorsjegy 50000 nyeremény
Minden második sorsjegy nyer.
Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió korona.

A nyeremények készpénzben fizetettek ki.

1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
1 „ „	80000
1 „ „	70000
2 „ „	60000
1 „ „	40000
5 „ „	30000
1 „ „	25000
7 „ „	20000
3 „ „	15000
31 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
432 „ „	2000
763 „ „	1000
1238 „ „	500
90 „ „	300
31700 „ „	200
3900 „ „	170
4900 „ „	130
50 „ „	100
3900 „ „	80
2900 „ „	40
50.000 nyer. és jut. összegben.	13.160.000

Ha önnek
magy. kir. szab. osztályosorsjátékban

eddig nem volt szerencséje, úgy kísértse azt meg a
rendkívül szerencsés, világszerte ismeretes
szerencse-gyűjtőjében.

Én kimutathatom, hogy eddig a legtöbb nyereményt
fizettem ki.

A 10. m. kir. szab. osztályosorsjátékhoz,

melynek

I. osztályu huzása 1902. május 22-én és 23-án
tartatik meg

ajánlok eredeti egész fél negyed nyolczad sorsjegyet
sorsjegyeket : 12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért

az összeg beküldése ellenében vagy utánvétellel. Hi-
vatalos tervet ingyen küldök. Megrendelések közvet-
lenül hozzám intézendők.

GAEDICKE A.

BUDAPEST

IV. Kossuth-Lajos-utca 11.

Apjilis hó 5 én a

100.000 koronás főnyeremény

immár harmadszor jutott gyűjtőjémnek osztályrészl.

12 milliót

fizettem ki

t. vevőimnek, köztük a kö-
vetkező főnyereményeket:

600000 kor.	62551 sz.
400000 „	33464 „
400000 „	11119 „
400000 „	28916 „
100000 „	42758 „
100000 „	49878 „
100000 „	87991 „
70000 „	60912 „
60000 „	7886 „
60000 „	82528 „
60000 „	97263 „
30000 „	6920 „
30000 „	38691 „
30000 „	90964 „
25000 „	23481 „
25000 „	30049 „
20000 „	28950 „
20000 „	33402 „
20000 „	35862 „
20000 „	44410 „
20000 „	60781 „
20000 „	78848 „
20000 „	88874 „
15000 „	57734 „
15000 „	77950 „
15000 „	82506 „

Nálam nyerték

Értesítjük

a t. közönséget, hogy
czipő, kalap, férfi és női
divatüzletünket
Fötér, Szikszay ház, a nagytőzsde mellé
helyeztük át.

Tisztelettel

Székely Jenő és társa.

Turul permetező.

A jelenkor legjobb

peronospora permetezője

javitott alakban, 1902. Modell, fényesen ki-
állotta a próbát. Teljesen szilárd, réz alkat-
részekkel, egy perc alatt kivehető szél-
karámmal. Könnyű, jó és biztos munka.

Kapható

Kontsek Géza

magkereskedésében, Kossuth utca 7.

Árleszállítás

1902. május 1-től.

Pirszén (Cox)

1 mm. 3 K. 60 f.

Debreczen sz. kir. város
légszeszgyárában.

Ugyanott

fekete kőszén kátrány

1 mázsa 8 kor.

Nagyban vevőknek és elárusítók-
nak kedvezmény.

Premier kerékpár 1902.

Legidősebb és
kipróbáltabb jelü.

Modern finom
kiállítás.

Katalogus
ingyen.

Katalogus
ingyen.

Premier-Werkes, Eger (Csehorzág.)

Megérkeztek

a legszebb tavaszi ujdonságok

női divatszövetekben

Blouz selymekben, Tennis, Chiné és
De laine szövetekben, napernyőkben

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen. Rózsater.

Legolcsóbb

bevásárlási forrása a

vasáru

és konyhafelszerelési cikkeknek.

Nánassy Lajos

vasüzlete, főtér. Keresk. és Iparkamara
épület 69 szám.

Ahol a tisztviselők, tanárok és vasutasok %
engedményben részesülnek. — Kereskedők,
iparosok és földbirtokosok részére a legol-
csóbb napi folyó árat számítom.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.